

Мемлекеттік органдар қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолулар жүргізу жөніндегі Әдістемені бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Ұлттық экономика министрінің 2025 жылғы 21 қазандағы № 111 бұйрығы.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 1011 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі туралы ереженің 15-тармағының 107) тармақшасына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған мемлекеттік органдардың қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолулар жүргізу жөніндегі Әдістемесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Мемлекеттік басқару жүйесін дамыту департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен осы бұйрықтың қол қойылған күннен бастап бес жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің Эталондық бақылау банкінде және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің интернет-ресурсында алғаш ресми жарияланғаннан күннен кейін орналастыру үшін оны жіберуді қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің орынбасары –
Ұлттық экономика министрі*

С. Жумангарин

Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің
орынбасары –
Ұлттық экономика министрі
2025 жылғы 21 қазандағы
№ 111 Бұйрығымен бекітілген

Мемлекеттік органдардың қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолулар жүргізу жөніндегі Әдістеме

1 тарау. Жалпы ережелер

1. Осы мемлекеттік органдардың қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолулар жүргізу жөніндегі әдістеме (бұдан әрі – Әдістеме) Қазақстан

Республикасы Үкіметінің 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 1011 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі туралы Ереженің 15-тармағының 107) тармақшасына сәйкес әзірленді.

2. Бұл Әдістемеді келесі терминдер қолданылады:

1) қолдау функциялары-ішкі әкімшілік-шаруашылық қызметті, сондай-ақ ішкі бақылау қызметтерінің және мемлекеттік органның бұқаралық ақпарат құралдарының функцияларын қамтамасыз етуге бағытталған функциялар;

2) мазмұндық жағынан ұқсас функциялар-олардың іс-әрекеттерінің, тікелей нәтижелерінің, нысаналы топтарының мазмұндық жақындығы есебінен топқа біріктірілуі мүмкін функциялар;

3) нысаналы топ-функцияның тікелей нәтижесін алушы;

4) функционалдық шолу-мемлекеттік органдардың функциялары мен штат санын оларды оңтайландыру тұрғысынан талдау құралы;

5) мемлекеттік функция-мемлекеттік органның өз құзыреті шегінде нормативтік құқықтық актіде бекітілген қызметі;

6) өзіне тән емес функция – мемлекеттік органның қызметіне тән емес функциясы.

7) функцияның тікелей нәтижесі-мемлекеттік орган функциясын іске асырудың тікелей нәтижесі;

8) мемлекеттік басқару жүйесін дамыту саласындағы уәкілетті орган (бұдан әрі – уәкілетті орган) - мемлекеттік басқару органдарының қызметіне функционалдық талдау жүргізу және орталық және (немесе) жергілікті атқарушы органдардың функцияларын бәсекелестік ортаға беру жөніндегі басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

8-1) мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті орган – мемлекеттік қызмет саласында біртұтас мемлекеттік саясатты іске асыруды жүзеге асыратын орталық мемлекеттік орган;

8-2) бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган – бюджеттік жоспарлау саласында басшылықты, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген шектерде салааралық үйлестіруді, өз құзыреті шегінде бюджеттік жоспарлау бойынша әдіснамалық басшылықты, сондай-ақ бюджеттік жоспарлау жүйесін жетілдіру жөнінде ұсыныстар әзірлеуді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

9) хронометраждық жұмыстар-жедел элементтердің циклдік қайталанатын элементтері, сондай-ақ дайындық-қорытынды жұмыстың немесе жұмыс орнына қызмет көрсету жөніндегі жұмыстың элементтері зерделенетін байқау түрі;

10) артық функция-мемлекеттік органның даму жоспарының, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының мақсаттарына қол жеткізу үшін пайдалы болып табылмайтын функция;

11) қайталанатын функциялар-бірнеше органдар, құрылымдық немесе аумақтық бөлімшелер орындайтын, мазмұндық жағынан ұқсас және ұштасатын функциялар;

11-1) мемлекеттік орган функцияларын саралау – стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге қосқан үлесі негізінде функцияларды басымдық деңгейлері мен басқарушылық маңыздылығы бойынша жіктеу және бөлу жөніндегі жүйелендірілген процесс;

12) мемлекеттік органдар функцияларының тізілімі (бұдан әрі – Тізілім) - орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар функцияларының сыныпталған тізбесі;

13) Бюджеттік процесс саласындағы интегратор-бюджетті атқару жөніндегі орталық уәкілетті орган айқындайтын, бюджеттік процесті цифрландыруды және автоматтандыруды қамтамасыз ету жөніндегі функциялар жүктелетін, жалғыз акционері мемлекет болып табылатын заңды тұлға;

14) Қазақстан Республикасы Президенті жанындағы Мемлекеттік басқару академиясының адам ресурстарын басқару институтының жасанды интеллект зертханасы (бұдан әрі – ЖИ-зертханасы) – мемлекеттік сектор үшін зияткерлік шешімдерді әзірлеу, тестілеу және енгізу жөніндегі цифрлық алаң;

Ескерту. 2-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3. Мемлекеттік органдардың қызметін функционалдық шолудың негізгі мақсаттары мемлекеттік органдарды стратегиялық мақсаттарға тиімді қол жеткізу үшін функциялардың оңтайлы көлемі мен штат санымен ресурстармен қамтамасыз ету болып табылады.

4. Мемлекеттік органдардың қызметіне функционалдық шолудың негізгі міндеттері:

1) Мемлекеттік органдардың қайталанатын функцияларын анықтау;

2) мемлекеттік органдардың тән емес және артық функцияларын анықтау;

3) мемлекеттік басқару жүйесіндегі реттеу салаларына (салаларына) сәйкес мемлекеттік органды және оның құрылымын айқындау;

4) мемлекеттік органның штат санының оңтайлы лимитін айқындау.

5. Мемлекеттік органның міндеттеріне, мақсаттарына сәйкес тән емес функцияларды анықтау, қайталама функцияларды жою, жаңа функцияларды бекіту, сондай-ақ тән емес функцияларды бәсекелестік ортаға беру арқылы әрбір нақты мемлекеттік органда функциялардың оңтайлы көлемін қалыптастыру және жекелеген салаларда (салаларда) да, мемлекеттік басқарудың әртүрлі деңгейлерінде де мемлекеттің рөлін белгілеу қамтамасыз етіледі.

6. Мемлекеттік функциялардың оңтайлы жиынтығын қалыптастырудың негізгі құралы мемлекеттік органдар қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолулар болып табылады.

7. Осы Әдістемеді мемлекеттік органның қызметіне салалық (ведомстволық) функционалдық шолу жүргізудің кешенді алгоритмі (бұдан әрі – функционалдық шолу), сондай-ақ функционалдық жүктемеге байланысты және тиісті арнайы өлшемшарттарды ескере отырып, мемлекеттік органдардың оңтайлы штат санын есептеу ұсынылған.

8. Мемлекеттік органдардың функционалдық шолуы мынадай жағдайларда жүргізіледі.

- 1) Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің, Қазақстан Республикасы Үкіметі Аппаратының тапсырмасы бойынша;
- 2) мемлекеттік орган қайта ұйымдастырылған кезде;
- 3) мемлекеттік органдар арасында өкілеттіктер мен құзыреттерді қайта бөлу кезінде ;
- 4) мемлекеттік органның штат санын ұлғайту туралы сұрау салуы кезінде;
- 5) Мемлекеттік орган құқықтық актілер мен заңнамалық бастамалардың жобалары қабылданғанға және келісілгенге дейін өз функцияларын айқындаған кезде;
- 6) цифрлық трансформацияны жүзеге асыру кезінде;
- 7) мемлекеттік функциялар тізілімін (бұдан әрі – Тізілім) толтыру қорытындылары бойынша.

9. Мемлекеттік орган, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше белгіленбесе, электрондық форматта қалыптастырылатын Тізілім арқылы функционалдық шолу жүргізеді.

Функционалдық шолу жүргізу процесіне ведомстволық бағынысты және өзге де мемлекеттік/мемлекеттік емес ұйымдарды қоса алғанда, барлық мүдделі тараптар тартылуы мүмкін.

Мемлекеттік құпияларды құрайтын және таратылуы шектелген қызметтік ақпаратқа жатқызылған мәліметтерге шолу "Мемлекеттік құпиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және Қазақстан Республикасы Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінің 45-бабының 4-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.

10. Тізілім Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 2025 жылғы 27 мамырдағы №39 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік органдар функцияларының, сондай-ақ оның құрылымының тізілімін жүргізу қағидаларына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

Мемлекеттік орган мемлекеттік органның, ведомстволардың, құрылымдық және аумақтық (органдардың) бөлімшелердің ережелерін, лауазымдық нұсқаулықтарды және басқа да қажетті құжаттарды Тізілімде орналастыруды қамтамасыз етеді.

Функционалдық шолу үшін Тізілім деректері, мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелерінің ережелері, мемлекеттік қызметшілердің лауазымдық нұсқаулықтары, сондай-ақ мемлекеттік органның даму жоспары пайдаланылады.

11. Бюджеттік процесс саласындағы интегратор мүдделі мемлекеттік органдармен бірлесіп толық және өзекті ақпараттың Функционалдық талдау модулін қамтамасыз ету үшін мемлекеттік органдардың автоматтандырылған ақпараттық жүйелерімен Тізілімнің интеграциясын қамтамасыз етеді.

12. Мемлекеттік органдар жаңа функцияларды беруді, қолданыстағы функцияларды өзгертуді, толықтыруды және алып тастауды көздейтін нормативтік құқықтық актілер мен заңнамалық түзетулердің жобаларын әзірлеу кезінде Тізілім арқылы функционалдық шолу жүргізуді қамтамасыз етеді.

13. Мемлекеттік органдар 8-тармақта көрсетілген жағдайларда 20 (жиырма) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде функционалдық талдау жүргізеді.

Өткізілген талдау нәтижелері аяқталған күнінен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде уәкілетті органға, мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті органға, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті органға міндетті түрде жіберіледі.

Уәкілетті орган, мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті орган, бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган келіп түскен материалдарды олар алынған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде жинақтауды және тексеруді жүзеге асырады.

Талдауды жүргізудің жалпы мерзімі сұрау келіп түскен кезден бастап қорытынды жиынтық қорытындыны ұсынғанға дейін 40 (қырық) жұмыс күнінен аспауы тиіс.

Ескерту. 13-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2 тарау. Функционалды шолу кезеңдері

14. Функционалдық шолу келесі ретпен кезең-кезеңімен жүзеге асырылады:

- 1) нормативтік тексеру кезеңі;
- 2) мақсаттармен салыстыру кезеңі және функцияларды саралау;
- 3) мазмұнды талдау кезеңі;
- 4) функционалдық сұраныс кезеңі;
- 5) үйлестіру талдауының кезеңі;
- 6) сараптамалық қорытынды кезеңі.

Ескерту. 14-тармаққа өзгеріс енгізілді – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

15. Нормативтік тексеру кезеңі.

Нормативтік тексеру мыналарды қамтиды:

нормативтік құқықтық актілерді сәйкестендіру: осы функцияны тікелей немесе жанама реттейтін барлық нормативтік құқықтық актілерді анықтау.

иерархияның өзектілігі: нормативтік құқықтық актілердің ағымдағы иерархиясы функциясының сәйкестігін тексеру және олардың арасында қайшылықтардың болмауы; күшіне енуі және қолданылу мерзімі: функция үшін негіз болатын Нормативтік құқықтық актінің (күшіне енген және қолданылу мерзімі, күші жойылған немесе тоқтатылған ережелері жоқ);

тұжырымдамалардың анықтығы: нормативтік құқықтық актідегі функция тұжырымдамаларының айқындылығы мен бірегейлігін бағалау;

мақсаты: функцияның құқықтық заңдылығы мен өзектілігін анықтау, сондай-ақ оның бастапқы көзі мен құқықтық мәнмәтінін анықтау.

16. Мақсаттармен салыстыру кезеңі және функцияларды саралау.

Мақсаттармен салыстыру мыналарды қамтиды:

стратегиялық құжаттарға байланыстыру: функцияның мемлекеттік бағдарламалармен, ұлттық басымдықтармен, салаларды дамыту стратегияларымен, мемлекеттік органның, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың немесе астананың даму жоспарларымен байланысын талдау;

нысаналы индикаторлармен және КРІ-мен байланыс: функцияны орындау нақты түйінді тиімділік көрсеткіштеріне (КРІ) және мемлекеттік орган немесе сектор үшін белгіленген нысаналы индикаторларға қол жеткізуге қалай әсер ететінін айқындау;

салымды бағалау: стратегиялық міндеттерді шешуге және жаһандық мақсаттарға қол жеткізуге функцияның тікелей және жанама үлесін сандық және сапалық бағалау;

мақсаты: функцияның стратегиялық маңыздылығы мен өзектілігін, оның жалпы мемлекеттік саясатқа және ұзақ мерзімді жоспарларға сәйкестігін растау.

Функцияларды саралау Функционалдық аналитика модулінде жүргізіледі.

Функционалдық аналитика модулі функцияларды мынадай түрлерге саралауды жүзеге асырады:

- 1) басым/салалық – негізгі ұлттық индикаторлар және Ережеде бекітілген мемлекеттік органның міндеттері негізінде айқындалатын функциялар;
- 2) әмбебап – жалпы мемлекеттік саясатты іске асыруға бағытталған және барлық мемлекеттік органдар үшін міндетті функциялар;
- 3) процестік – өкілеттіктерді орындауға бағытталған әрекеттердің дәйектілігін көрсететін функциялар;
- 4) сабақтас – ведомствоаралық өзара іс-қимыл функциялары;
- 5) қосалқы – мемлекеттік органның ішкі жұмысын реттеуге бағытталған функциялар.

Ескерту. 16-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

17. Мазмұнды талдау кезеңі.

Мазмұнды талдау мыналарды қамтиды:

тұжырымдамаларды семантикалық талдау: басқа функциялармен ұқсастықтарды немесе айырмашылықтарды анықтау үшін кілт сөздерді, әрекет етістіктерін, реттеу объектілерін және функция нәтижелерін егжей-тегжейлі талдау. Мәтіннің үлкен көлемін талдау үшін арнайы алгоритмдер мен құралдар қолданылады;

бірегейлікті бағалау: берілген функция шынымен қарастырылып отырған мемлекеттік органға ғана тән ме, әлде ол басқа мемлекеттік органдардың функцияларын толығымен немесе ішінара қайталай ма, соны анықтау;

қиылыстарды анықтау: функцияның басқа функциялармен қалай әрекеттесетінін талдау. Қиылыстар негізделген (мысалы, үйлестіру функциялары жағдайында) және негізсіз (қайталау) болуы мүмкін;

мақсаты: ықтимал қайталануларды анықтау, сондай-ақ әрбір функцияның бірегейлігі мен мамандану дәрежесін анықтау.

18. Функционалдық сұраныс кезеңі.

Функционалдық сұраныс мыналарды қамтиды:

орындау статистикасын жинау: белгілі бір кезеңдегі функцияның нақты орындалуы туралы деректерді талдау;

жүктемені бағалау: функцияға байланысты жұмыс көлемін анықтау;

ресурстардың шығындарын талдау: бюджетті, адам ресурстарын (штат саны, еңбек шығындары), функцияны орындауға бөлінетін уақыт шығындарын зерттеу;

мақсаты: функцияның практикалық орындылығын, сұранысы мен ресурстық сыйымдылығын бағалау, "өлі" немесе тиімділігі төмен функцияларды анықтау.

19. Үйлестіру талдауының кезеңі.

Үйлестіру талдауы мыналарды қамтиды:

"жетекші" және "конъюгацияланған" органның анықтамасы: қиылысатын функциялар жағдайында қай орган негізгі орындаушы (көшбасшы), ал қайсысы қолдау көрсететін немесе байланысты міндеттерді орындайтын бірлескен орындаушылар екенін нақты анықтаңыз;

өзара әрекеттесуді талдау: қатысушы органдар арасындағы үйлестіру және ақпарат алмасу механизмдерін зерттеу. Өзара әрекеттесу қаншалықты тиімді, олқылықтар немесе шамадан тыс бюрократиялық кедергілер бар ма;

басқару деңгейлері бойынша саралау: орталық аппарат, аумақтық органдар және ведомстволық бағынысты ұйымдар арасында, сондай-ақ мемлекеттік басқару деңгейлері (республикалық, облыстық, аудандық) арасында функциялардың бөлінуін талдау;

қайта бөлудің салдарын бағалау: мүмкін болатын қайта бөлудің немесе функцияны жоюдың процестердің жалпы тиімділігі мен үздіксіздігіне әсерін болжау;

мақсаты: жауапкершіліктің нақты бөлінуін қамтамасыз ету, процестердің қайталануын болдырмау және ведомствоаралық өзара іс-қимылдың тиімділігін арттыру

20. Сараптамалық қорытынды кезеңі.

Функцияларды талдауға, жүктемені және бюджеттік тиімділікті бағалауға бірыңғай тәсілді қалыптастыру, сондай-ақ Үкімет деңгейінде басқарушылық шешімдер қабылдау үшін негізделген ұсынымдар әзірлеу үшін мемлекеттік органдар мынадай рөлдерге сәйкес қорытындылар ұсынады:

1. Мемлекеттік қызмет істері жөніндегі уәкілетті орган мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне жүктемені және қайшылық/ауытқуларды қайта қарау жөніндегі ЖИ-зертханасын қолдана отырып, талдау негізінде, сондай-ақ мемлекеттік аппаратты бюрократиядан арылту және сыбайлас жемқорлық тәуекелдері бойынша ұсынымдар әзірлеуді жүзеге асырады.

2. Бюджеттік жоспарлау жөніндегі орталық уәкілетті орган бюджеттік шығыстарды оңтайландыру және тиімді бюджеттік жоспарлау бойынша ұсынымдар әзірлеуді жүзеге асырады.

3. Уәкілетті орган мемлекеттік органдар құрылымының тиімділігі мен негізгі ұлттық индикаторларға қол жеткізудің басымдылығын ескере отырып, функцияларды оңтайландыру бойынша функционалдық талдау модулін қолдана отырып, талдау негізінде ұсынымдар әзірлеуді жүзеге асырады.

Талдау қорытындысы бойынша қалыптастырылған қорытынды Қазақстан Республикасының Үкіметіне қарауға жіберіледі, онда қажет болған жағдайда цифрлық шешімдерді нақтылау үшін келісу кеңестері өткізіледі.

Ескерту. 20-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

3-тарау. Мемлекеттік органдардың қайталанатын функцияларын анықтау

21. Қайталануды анықтау бір мемлекеттік органның ішінде де, мемлекеттік органдар арасында нормативтік құқықтық актілерін және мемлекеттік органдардың құрылымдық бөлімшелерінің ережелерін талдау арқылы жүзеге асырылады.

22. Функциялардың қайталануы келесі белгілер бойынша анықталады:

- 1) қолдану аясы ұқсас;
- 2) іс-әрекеттің ұқсас тұжырымы;
- 3) ұқсас жұмыс тобы;
- 4) ұқсас Тікелей нәтиже.

23. Қайталанатын функцияларды анықтау мақсатында келесі міндеттер орындалады

:

- 1) "қолдану аясы" критерийі бойынша функцияны іздеу жүзеге асырылады;
- 2) "әрекет" критерийі бойынша функцияны іздеу орындалады;
- 3) "нысаналы топ" критерийі бойынша функцияны іздеу орындалады;
- 4) функция "Тікелей нәтиже" критерийі бойынша іздестіріледі.

24. Қайталанатын функциялар осы Әдістеменің 23-тармағында айқындалған кемінді үш белгісі бойынша функциялардың сәйкес келуі жағдайында айқындалады.

Мысал:

1) № 1 функция:

"Ел аумағына келетін шетел азаматтарын тіркеу және есепке алу" (көші-қон органдары);

№ 2 функция:

"Шетелдік жұмыс күшін тарту шеңберінде ел аумағына келетін шетелдік азаматтарды тіркеу және есепке алу" (жұмыспен қамту органдары);

Қолдану аясы – көші-қон;

Әрекет-тіркеу және есепке алу;

Жұмыс тобы-шетел азаматтары;

Тікелей нәтиже – шетел азаматтарын есепке алу;

2) № 1 функция:

"Республикалық маңызы бар объектілерге экологиялық сараптама жүргізу" (уәкілетті орган);

№ 2 функция:

"Жергілікті маңызы бар объектілерге экологиялық сараптама жүргізу" (жергілікті атқарушы орган);

Қолдану аясы-экологиялық бақылау;

Әрекет-экологиялық сараптама жүргізу;

Нысаналы топ-1) Республикалық маңызы бар объектілер, 2) жергілікті маңызы бар объектілер;

Тікелей нәтиже-сәйкестікті бақылау;

3) № 1 функция:

"Әлеуметтік маңызы бар аурулардың профилактикасын жүргізу" (денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрлігі);

№ 2 функция:

"Сотталғандар мен қамауда отырған адамдарды медициналық-санитариялық қамтамасыз етуді және мәжбүрлеп емдеуді жүзеге асыру" (жазаларды орындау қызметі);

Қолдану аясы – Денсаулық сақтау;

Іс – әрекет-1) профилактика жүргізу, 2) медициналық-санитариялық қамтамасыз ету және мәжбүрлеп емдеу;

Жұмыс тобы-азаматтар;

Тікелей нәтиже-аурудың төмендеуі.

25. Қайталанатын функцияларды анықтау қорытындылары бойынша олардың тізбесі осы Әдістемеге 1-қосымшаға сәйкес кестелік нысанда жасалады, онда

мемлекеттік органдар қайталанатын функцияны алып тастау немесе сақтау бойынша негіздемелері бар бағанды толтырады.

26. Уәкілетті орган қайталанатын функциялардың толтырылған тізбесіне Тізілімде қайталама функцияны алып тастаудың немесе сақтаудың орындылығы немесе орынсыздығы туралы қорытындылары бар қорытындыны орналастырады.

Қорытындыны Тізілімде орналастыру мүмкін болмаған жағдайда уәкілетті орган қорытындыны мемлекеттік органдарға ұсынады.

4-тарау. Мемлекеттік органдардың тән емес және артық функцияларын анықтау

27. Ерекше және артық функциялар келесі белгілермен сипатталады:

1) стратегиялық байланыстың болмауы-функция мемлекеттік органның даму жоспарының немесе облыстың, республикалық маңызы бар қаланың немесе Астананың даму жоспарының мақсаттарына қол жеткізуге әсер етпейді;

1) стратегиялық байланыстың болмауы-функция Мемлекеттік жоспарлау жүйесі құжаттарының мақсаттарына қол жеткізуге әсер етпейді

2) құқықтық негіз жоқ – қолданыстағы нормативтік құқықтық актіде бекіту жоқ;

3) нөлдік немесе төмен белсенділік-соңғы 2 жылда орындалмады, статистика жоқ, Бюджет жоқ;

4) функцияны бірегейліксіз қайталау-басқа функцияның мазмұнын қосымша жауапкершіліксіз немесе нәтижесіз қайталайды;

5) ресурстардың пропорционалдығы - орындау минималды әсер ету кезінде пропорционалды емес үлкен ресурстарды қажет етеді.

28. Функцияны мемлекеттік органның міндеттерімен салыстыру кезінде функцияның тапсырмаға (міндеттерге) қол жеткізу үшін орындалатындығы анықталады.

Мысал:

Міндеті: "денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруды қамтамасыз ету";

Функциясы: "медициналық қызмет көрсету саласында нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу".

Егер функцияны орындау мемлекеттік органның міндетіне қол жеткізуге бағытталмаса, функция тән емес деп белгіленеді.

29. Тән емес функцияларды анықтау қорытындылары бойынша олардың тізбесі осы Әдістемеге 1-қосымшаға сәйкес кестелік нысанда жасалады, онда мемлекеттік органдар функцияны алып тастау немесе сақтау жөніндегі негіздемелері бар бағанды толтырады.

30. Уәкілетті орган өзіне тән емес функциялардың толтырылған тізбесіне функцияны алып тастаудың немесе сақтаудың орындылығы немесе орынсыздығы туралы қорытындысы бар қорытындыны Тізілімде орналастырады.

Қорытындыны Тізілімде орналастыру мүмкін болмаған жағдайда уәкілетті орган қорытындыны қағаз немесе электрондық нысанда мемлекеттік органдарға ұсынады.

31. Мемлекеттік органның артық функцияларын анықтау мақсатында функцияның мемлекеттік органның ережесінде белгіленген мемлекеттік органның міндеттеріне, мемлекеттік органның даму жоспарының, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының мақсаттары мен нысаналы индикаторларына қатыстылығы орындалады.

32. Функцияны мемлекеттік органның даму жоспарының, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының ережесінде, мақсаттары мен нысаналы индикаторларында белгіленген міндеттерге жатқызу кезінде функцияны іске асырудың тікелей нәтижесін айқындау жөніндегі міндет орындалады.

33. Функцияны іске асырудың тікелей нәтижесі мемлекеттік органның даму жоспарының, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының ережесінде, мақсаттарында және нысаналы индикаторларында белгіленген міндеттерге сәйкестігіне салыстырылады.

Мысал:

Функциясы: "халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес келмейтін өнімдер тізілімін жүргізу қағидаларын әзірлеу және бекіту";

"Санитарлық-эпидемиологиялық бақылауды қамтамасыз ету" функциясын іске асырудың тікелей нәтижесі;

Мемлекеттік органның даму жоспарының мақсаты: "жұқпалы аурулар деңгейін төмендету".

34. Егер функцияны іске асырудың тікелей нәтижесі мемлекеттік органның даму жоспарының, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының ережесінде, мақсаттарында және нысаналы индикаторларында белгіленген міндеттерге сәйкес келмеген жағдайда, функция артық деп белгіленеді.

35. Артық функцияларды анықтау қорытындылары бойынша олардың тізбесі осы Әдістемеге 1-қосымшаға сәйкес кестелік нысанда жасалады, онда мемлекеттік органдар функцияны алып тастау немесе сақтау жөніндегі негіздемелері бар бағанды толтырады.

36. Уәкілетті орган артық функциялардың толтырылған тізбесіне функцияны алып тастаудың немесе сақтаудың орындылығы немесе орынсыздығы туралы қорытындысы бар қорытындыны Тізілімде орналастырады.

Қорытындыны Тізілімде орналастыру мүмкін болмаған жағдайда уәкілетті орган қорытындыны қағаз немесе электрондық нысанда мемлекеттік органдарға ұсынады.

5-тарау. Мемлекеттік басқару жүйесіндегі реттеу салаларына (салаларына) сәйкес мемлекеттік органды және оның құрылымын айқындау

37. Мемлекеттік басқару жүйесіндегі реттеу салаларына (салаларына) сәйкес мемлекеттік органды және оның құрылымын айқындау үшін мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу Мемлекеттік басқарудың тиісті саласында (саласында) мемлекеттік реттеудің жалпы схемасын (бұдан әрі – мемлекеттік реттеудің қолданыстағы құрылымы) қалыптастыру және оның қызметі туралы Ережеде белгіленген міндеттерге функцияларды талдау жолымен жүргізіледі. мемлекеттік органның даму жоспарлары және облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарлары.

38. Мемлекеттік реттеудің жалпы схемасында Мемлекеттік басқарудың тиісті саласында (саласында) мемлекеттік саясатты іске асыруға қатысатын мемлекеттік органдардың негізгі функциялары көрсетіледі:

- 1) Қазақстан Республикасының Үкіметі;
- 2) орталық мемлекеттік органдардың, олардың ведомстволарының және аумақтық органдардың;
- 3) облыстың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың), ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) жергілікті атқарушы органдары;
- 4) аудандық маңызы бар қалалардың, кенттердің, ауылдардың, ауылдық округтердің әкімдері.

39. Мемлекеттік басқарудың тиісті саласындағы (саласындағы) қолданыстағы мемлекеттік реттеу құрылымының үлгілік жалпы схемасы осы Әдістемеге 2-қосымшаға сәйкес мемлекеттік басқарудың тиісті саласындағы (саласындағы) қолданыстағы мемлекеттік реттеу құрылымын айқындау схемасы бойынша ұсынылған.

40. Мемлекеттік реттеудің жалпы схемасы қалыптастырылғаннан кейін Мемлекеттік орган функцияларды мемлекеттік органның ережесінде белгіленген міндеттермен салыстыруды және мемлекеттік органның даму жоспарының немесе облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және Астананың даму жоспарының мақсаттарына және нысаналы индикаторларына сәйкестендіруді пункттерге сәйкес жүргізеді 26, 27, 30, 31, 32, 33 және осы Әдістеменің 34-і.

41. Талдау мемлекеттік басқарудың әрбір саласы (аясы) бойынша барлық функциялардың толық тізбесін жасау және оларды стратегиялық, реттеуші, іске асырушы және бақылау функцияларына бөлу, сондай-ақ функцияларды саралау арқылы жүргізіледі.

Ескерту. 41-тармақ жаңа редакцияда – ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 22.05.2026 № 53 (алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

42. Мемлекеттік орган мемлекеттік органның даму жоспарының және облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының ережесінде және

мақсаттарында (нысаналы индикаторларында) белгіленген міндеттерге мемлекеттік реттеудің қалыптастырылған жалпы схемасын және функцияларды талдау қорытындыларын уәкілетті органға қорытынды дайындау үшін ұсынады.

6-тарау. Мемлекеттік органның штат санының оңтайлы лимитін айқындау

43. Мемлекеттік органның штат санының оңтайлы лимитін айқындау еңбекті нормалаудың ғылыми негізделген тәсілдерін қолдана отырып, функционалдық шолу барысында анықталған функционалдық жүктеме негізінде жүзеге асырылады.

44. Мемлекеттік орган қызметкерлерінің оңтайлы санын есептеу негізіне мынадай параметрлер қойылады:

1) лауазымдар санаттары, мемлекеттік органның басқару құрылымы, құрылымдық бөлімшелер саны, басқарылу нормасы;

2) Тізілімге сәйкес түрлері (негізгі, қолдаушы және т. б.) және топтамалары бойынша жіктеле отырып орындалатын функциялардың тізбесі;

3) әрбір функцияны орындаудың еңбек сыйымдылығы нормативтері (бекітілген бірыңғай салааралық немесе салааралық үлгілік немесе үлгілік нормалар мен еңбек жөніндегі нормативтер болған кезде);

4) сандық бағалауға жататын әрбір функция бойынша жұмыс көлемі (өлшенетін көрсеткіштерде (функцияны іске асырудың тікелей нәтижесін ескере отырып): өтініштер саны, берілген құжаттар, тексерулер, талдаулар және т. б.);

5) күрделілігін, еңбек жағдайларын, автоматтандыру деңгейін, орындалатын міндеттердің сипатын ескеретін түзету коэффициенттері;

б) хронометраждық бақылаулардың деректері.

45. Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер санатына жатқызу Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы № 150 Жарлығымен бекітілген мемлекеттік саяси және әкімшілік қызметшілер лауазымдарының тізіліміне сәйкес жүргізіледі.

46. Орталық мемлекеттік органдардың құрылымын әзірлеу кезінде басқарудың мынадай нормаларын ескеру ұсынылады:

ведомство оның құрамында бақылау функциялары және Аумақтық бөлімшелер болған кезде құрылады;

департамент құрамында кемінде екі басқарма және бір басқармадағы қызметкерлер саны кемінде 3 штат бірлігі бар жеті штат бірлігі (басшы лауазымын қоса алғанда) болған кезде құрылады;

басқарма, қызмет құрамында кемінде үш штаттық бірлік (басшы лауазымын қоса алғанда) бар қызметкерлер саны болған кезде құрылады;

бөлім кемінде екі сектор және бір сектордағы қызметкерлер саны кемінде үш штат бірлігі (меңгеруші лауазымын қоса алғанда) бар құрамда 7 штат бірлігі болған кезде құрылады;

сектор (бюро, топ) кемінде үш штат бірлігі (меңгеруші лауазымын қоса алғанда) болған кезде құрылады.

Қажет болған жағдайда құрылымдық бөлімшелердің құрамында

47. Жергілікті атқарушы органдардың құрылымын әзірлеу кезінде "Қазақстан Республикасының жергілікті мемлекеттік басқарудың базалық құрылымын бекіту және Қазақстан Республикасы Үкіметінің кейбір шешімдерінің күші жойылды деп тану туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 18 маусымдағы № 608 және "жергілікті атқарушы органдардың штат санының лимиттерін бекітудің кейбір мәселелері туралы" 2025 жылғы 27 маусымдағы № 480 қаулылары ережелерінің талаптары ескеріледі.

48. Қосалқы құрылымдық бөлімшелердің санын (персоналды басқару қызметі, құжат айналымын басқару қызметі, заң қызметі, қаржы қызметі, Ішкі аудит қызметі, ішкі бақылау қызметі, ақпараттық-талдау қызметі) мемлекеттік органның жалпы санының 30 пайызынан аспайтын мөлшерде белгілеу ұсынылады.

49. Мемлекеттік органдар санының нормативтерін әзірлеу процесі олардың қызметінің ерекшелігіне қарай мынадай ірілендірілген кезеңдерден тұрады:

1) басқару функцияларының құрылымын белгілеу бойынша жұмыс берушінің әдістемелік және нормативтік материалдарын, жергілікті актілерін зерделеу;

2) жұмысты орындаудың ұйымдастырушылық-техникалық шарттары мен әдістерін алдын ала зерделеу;

3) нормалау әдісін таңдауды, кестелердің, карталардың және басқа да құралдардың макеттерін әзірлеуді қоса алғанда, зерттеу әдістемесін әзірлеу;

4) ұйымды басқару функцияларының құрылымын айқындау;

5) функциялары бойынша жұмыс уақытының шығындарын зерттеуді дайындау және жүргізу;

6) функциялардың матрицаларын құру, басқару функциялары бойынша Мемлекеттік орган санының нормативтерін талдау және айқындау;

7) мемлекеттік орган санының нормативтерін тексеру, түзету және енгізу.

50. Еңбек сыйымдылығының бекітілген нормативтері болмаған кезде еңбек шығындарын бағалаудың сараптамалық әдістері немесе статистика мен есептілік негізінде қызметкерлердің нақты жүктемесін талдау пайдаланылады.

51. Әрбір функция / әрбір бөлімше бойынша қызметкерлер санының нормативтерін есептеу еңбек жөніндегі уәкілетті орган әзірлейтін ұйымдардың қызметшілері санының нормативтерін белгілеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес орындалады.

52. Барлық функциялар бойынша есептелгеннен кейін бөлімшелер бойынша жиынтық көрсеткіш шоғырландырылады және штат санының оңтайлы лимитін белгілеу жөніндегі ұсыныс үшін база ретінде пайдаланылады.

Мемлекеттік қызметшілер санын оңтайландыру мақсатында функционалдық шолу жүргізу кезінде де ескеріледі:

- 1) бизнес-процестерді цифрландыру және автоматтандыру деңгейі;
- 2) функцияларды орталық аппарат, аумақтық органдар және ведомстволық бағынысты ұйымдар арасында бөлу;
- 3) функциялардың түрлері мен түрлерінің арақатынасы;
- 4) функциялардың бір бөлігін бәсекелестік ортаға беру мүмкіндігі.

53. Оңтайлы санды есептеу қорытындысы қорытынды түрінде ресімделеді және кейіннен штат саны мен еңбекақы төлеу қорын жоспарлау кезінде пайдалану үшін функционалдық шолу объектісі болып табылатын мемлекеттік органға жіберіледі.

7-тарау. Уәкілетті органның қорытындысын қалыптастыру

54. Уәкілетті органның қорытындыны дайындауы мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу мақсатына байланысты болады.

55. Мемлекеттік органдардың қайталанатын функцияларын анықтау мақсатында жүргізілген мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу қорытындысын қалыптастыру кезінде уәкілетті орган тігінен түйіскен және көлденең түйіскен функцияларға түйіскен функцияларды бөле отырып, қайталама функциялардың аражігін ажыратуды жүргізеді.

56. Қорытындыны қалыптастыру: функцияларды іске асырудың олардың нысаналы топтарына жақындығын, салалар бойынша өзара іс-қимылды ескере отырып жүзеге асырылады;

көлденең немесе тігінен ұштасқан функцияларды іске асыру үшін мемлекеттік органдар мен жергілікті атқарушы органдардың әлеуетін;

даму жоспарларында қамтылған мемлекеттік органдар қызметінің стратегиялық мақсаттары мен түпкілікті нәтижелері.

57. Мемлекеттік органдардың өзіне тән емес және артық функцияларын анықтау мақсатында жүргізілген мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу қорытындысын қалыптастыру кезінде уәкілетті орган өзіне тән емес функцияларды мынадай белгілер бойынша саралауды жүргізеді:

артық болып табылады (оны мемлекеттік органның әкімшілік-басқару процесінен алып тастау жұмыс сапасының төмендеуіне немесе Мемлекеттік қызмет көрсетуге әкеп соқпайды);

қолдау болып табылады (яғни ішкі әкімшілік-шаруашылық қызметті, сондай-ақ ішкі бақылау қызметінің және мемлекеттік органның бұқаралық ақпарат құралдарының қызметін қамтамасыз етуге бағытталған);

негізгі болып табылады, бірақ бұл ретте мемлекеттік реттеу шегінен шығады, сондай-ақ мұндай функцияны енгізудің нәтижелері мен мақсаттары тиімсіз (рұқсат беру немесе хабарлама жасау тәртібі, Мемлекеттік бақылау).

58. Мемлекеттік басқару жүйесінде реттеу салаларына (салаларына) сәйкес мемлекеттік органды және оның құрылымын айқындау мақсатында жүргізілген

мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу қорытындысын қалыптастыру кезінде мемлекеттік органның даму жоспарының және облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың даму жоспарының міндеттері мен мақсаттарына (нысаналы индикаторларына) мемлекеттік органның функцияларын талдау қорытындылары ескеріледі.

59. Қорытындыны қалыптастыру сыртқы көздерден ақпарат жинауды және мемлекеттік органның мемлекеттік басқаруды цифрлық трансформациялау, ішкі бизнес-процестерді реинжинирингтеу және оларды автоматтандыру бойынша жүргізген жұмыстарының нәтижелерін ескере отырып жүзеге асырылады.

60. Мемлекеттік органның штат санының оңтайлы лимитін айқындау мақсатында жүргізілген мемлекеттік органның қызметіне функционалдық шолу қорытындысын қалыптастыру кезінде уәкілетті орган мынадай өлшемшарттарды ескереді:

- 1) әкімшілік-аумақтық бөлініс;
- 2) халықтың тығыздығы;
- 3) аудандар, округтер мен ауылдық елді мекендер арасындағы қашықтық, облыс және аудан орталықтарынан қашықтық;
- 4) елді мекендердің саны және олардың орналасу тығыздығы;
- 5) өңір халқының саны;
- 6) мемлекеттік органның немесе өңірдің салалық ерекшелігі (өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, кәсіпкерлік объектілерінің саны және т. б.);
- 7) процестік әрекеттерді автоматтандыру үшін жағдайлардың болуы;
- 8) мемлекеттік бақылау субъектілері мен объектілерінің саны;
- 9) мемлекеттік бақылау субъектілері мен объектілерінің арақашықтығы;
- 10) мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді алушылардың саны;
- 11) мемлекеттік органдардың құрылымдық бөлімшелері арасында және олардың ішінде штат санын ұтымды бөлу;
- 12) функцияларды бәсекелестік ортаға беру мүмкіндігі;
- 13) тұрақты бос штат бірліктерінің болуы;
- 14) басқа.

Қосымша 1
Мемлекеттік органдардың
қызметіне (ведомстволық)
функционалдық шолулар
жүргізу жөніндегі әдістемеге
1-қосымша

Қайталанатын немесе тән емес немесе артық функциялардың тізімі

Функция түрі	Функцияның атауы	Ұсыныстар
	Функция №1	Зерттелетін мемлекеттік органға сақтау

Қайталанатын/ тән емес/ артық		Зерттелетін мемлекеттік органның құзыретінен шығарылсын
	Функция №2	Зерттелетін мемлекеттік органға сақтау
		Зерттелетін мемлекеттік органның құзыретінен шығарылсын
	Функция №...	Зерттелетін мемлекеттік органға сақтау
Зерттелетін мемлекеттік органның құзыретінен шығарылсын		

Қосымша 2

Мемлекеттік органдардың қызметіне (ведомстволық) функционалдық шолулар жүргізу жөніндегі әдістемеге
2-қосымша

Мемлекеттік басқарудың тиісті саласында (саласында) мемлекеттік реттеудің қолданыстағы құрылымын айқындау схемасы

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--